

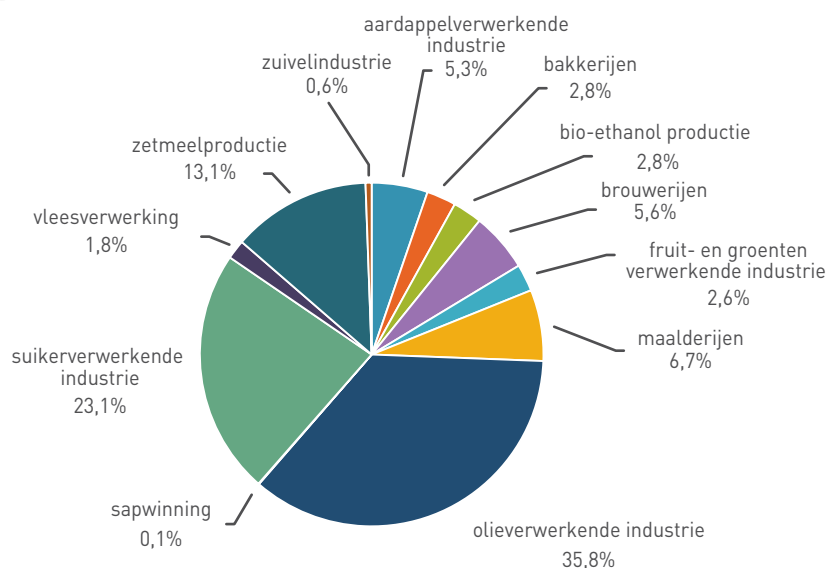
HET GEBRUIK VAN BIJPRODUCTEN DRAAGT BIJ AAN HET KLIMAAT

De Belgische veehouderij gebruikt heel wat nevenstromen in het rantsoen van haar dieren. Door het aanwenden van deze nevenstromen hoeven geen andere grondstoffen, zoals extra soja, in het rantsoen te worden ingemengd. Dit bespaart op de uitstoot van broeikasgassen, wat een belangrijke klimaatwinst oplevert. – *Diane Schoonhoven, Studiedienst – adviseur Klimaat, Energie en Duurzaamheid; Donald Dekeyser & Veerle Van linden, ILVO*

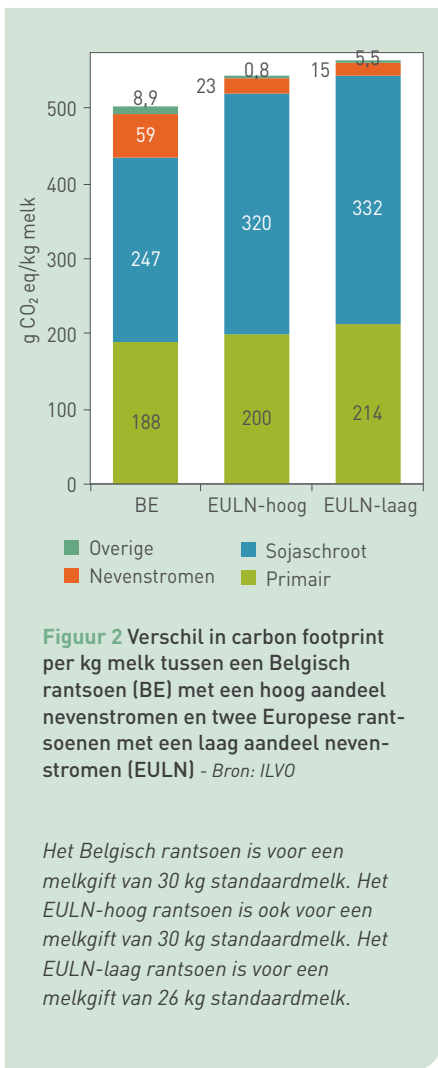
In 2015 werd in Parijs een ambitieus mondiaal klimaatakkoord afgesloten. Dit was ook voor Vlaanderen het startsein om in te zetten op het verder verminderen van de broeikasgasuitstoot. Ook van de land- en tuinbouw worden bijkomende inspanningen gevraagd. Sinds 1990 kon de land- en tuinbouwsector zijn broeikasgasemissie met 26% terugdringen. De sector is nog slechts verantwoordelijk voor 8% van de Vlaamse broeikasgasemissies. Het aandeel van de veehouderij bedraagt 5%. Toch wordt de sector steeds vaker met de vinger gewezen als het gaat om de klimaatverandering. Daarom is het van belang voor de landbouw om een goed zicht te hebben op de inspanningen die al geleverd werden om de broeikasgasuitstoot te doen verminderen en op de klimaatkansen van de landbouwsector. De sector is immers niet enkel een deel van het probleem, maar ook een deel van de oplossing. Zo is de land- en tuinbouw in staat om broeikasgassen vast te leggen, onder andere door het fotosyntheseproces, en voor langere tijd te stockeren door bijvoorbeeld koolstofopslag onder grasland. Deze inspanningen worden

momenteel niet doorgerekend. Daarnaast draagt de sector ook bij tot het reduceren van emissies door het inzetten van nevenstromen (figuur 1) of bijproducten uit de voedingsindustrie als veevoeding. Boerenbond heeft deze inspanningen

door het ILVO in kaart laten brengen. Het uitgangspunt van de uitgevoerde studie is om een onderbouwde discussie te kunnen voeren in het klimaatdebat over de positieve inspanningen die landbouw levert door nevenstromen uit de voe-

Figuur 1 Herkomst van de nevenstromen die in de landbouw worden gebruikt - Bron: ILVO

dingsindustrie aan landbouwhuisdieren te voederen.

Minder bijproducten leidt tot 24% meer broeikasgas

In de Belgische rantsoenen worden traditioneel heel wat nevenstromen ingemengd, denk maar aan bieten- of cichoreipulp (foto p. 8) als bijproduct van de suikerverwerkende industrie en koolzaadschroot als bijproduct van de olieverwerkende industrie. In de door ILVO uitgevoerde studie wordt een Belgisch referentierantsoen voor vleesvarkens, vleeskippen en melkvee vergeleken met een vergelijkbaar Europees rantsoen, maar dan met minder nevenstromen (EULN, ofwel een Europees rantsoen Laag in Nevenstromen). Zulke rantsoenen met minder nevenstromen komen standaard voor in grote delen van Oost- en Centraal-Europa en de Balkan. Vervolgens werden de *carbon footprints* uitgedrukt per kg melk en per kilo kippenvlees en varkensvlees en vergeleken.

Zo uitgedrukt, levert de huidige invulling van Belgische rantsoenen een duidelijke reductie van de *carbon footprint* op in vergelijking met een rantsoen met minder nevenstromen. Door nevenstromen uit de verschillende voedingsindustrieën op een hoogwaardige manier te valoriseren in veevoer wordt het aandeel sojaschroot in de Vlaamse/Belgische veevoederrantsoenen beperkt. En een verlaging van het aandeel sojaschroot in rantsoenen betekent klimaatwinst; sojaschroot levert namelijk onrechtstreeks via het effect van landconversie (ontbossing) de grootste bijdrage aan het broeikas effect.

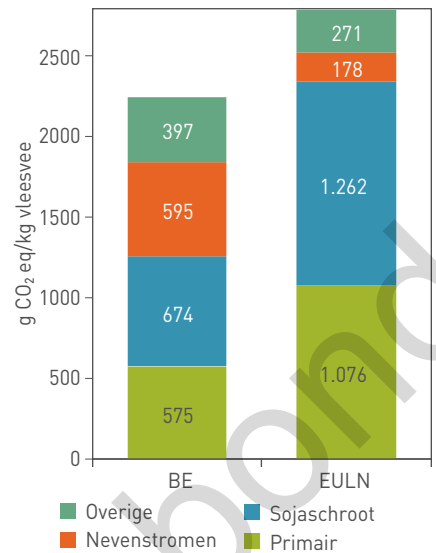
Een rantsoen laag in nevenstromen veroorzaakt:

- 16% hogere broeikasgasemissies in vergelijking met een gangbaar Belgisch rantsoen voor een melkgift van 30 kg standaardmelk/koe/dag ofwel netto 53 kg CO₂-equivalent/ton (figuur 2);
- 24% hogere broeikasgasemissies in vergelijking met een gangbaar Belgisch vleesvarkensrantsoen ofwel netto 186 kg CO₂-equivalent/ton (figuur 3);
- 24% hogere broeikasgasemissies in vergelijking met een gangbaar Belgisch vleeskippenrantsoen ofwel netto 364 kg CO₂-equivalent/ton (figuur 4).

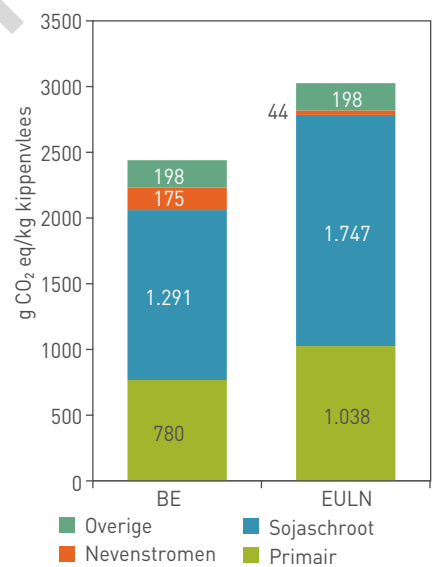
Hier levert de Belgische landbouwsector dus echt wel de nodige klimaatwinst!

Verantwoorde soja

In deze studie van ILVO naar de bijdrage van het gebruik van nevenstromen aan klimaatwinst is niet gekeken hoe rantsoenen nog verder kunnen worden geoptimaliseerd in functie van de koolstofvoetafdruk. Wel wordt in Vlaanderen ondertussen alleen nog maar gebruik gemaakt van verantwoord geteelde soja, *Round Table Responsible Soy*. Dit betekent dat soja die in Vlaanderen gevoerd wordt per definitie aan een heel aantal standaarden voldoet met betrekking tot goede landbouwpraktijken, arbeidsvoorwaarden, milieu en banden met de lokale gemeenschap (bijvoorbeeld werkgelegenheid en traditioneel landgebruik). Ook mag voor deze verantwoorde soja geen ontbossing meer plaatsvinden, want op het moment van boskap komt een grote hoeveelheid koolstof vrij. Concreet betekent dit dat verantwoorde soja alleen geteeld wordt op percelen die voor juni 2016 op een wettelijke wijze werden ontbost in gebieden zonder kritische biodiversiteit. In de huidige berekening van de *carbon footprints* wordt nog geen rekening gehouden met deze verantwoor-

Figuur 3 Verschil in Carbon Footprint per kg varkensvlees tussen een Belgisch rantsoen (BE) met een hoog aandeel nevenstromen en een Europees rantsoen met een laag aandeel nevenstromen (EULN) - Bron: ILVO

Figuur 4 Verschil in Carbon Footprint per kg kippenvlees tussen een Belgisch rantsoen (BE) met een hoog aandeel nevenstromen en een Europees rantsoen met een laag aandeel nevenstromen (EULN) - Bron: ILVO

de soja. De koolstof die vrijkomt op het moment van ontbossing wordt namelijk verrekend over de eerste 20 jaar dat op het betreffende perceel in landbouwgebruik is. Dat betekent dat pas twee decennia na de ontbossing de bijdrage ervan niet meer wordt meegeteld in de berekening van de koolstofvoetafdruk van verantwoord geteelde soja die nu hoofdzakelijk in België gebruikt wordt. ■